

mamen çelişen bir film örneği olarak 1946 yapımı “Dark Mirror” filmindeki uzmanı vermektedir. Bu uzmanın ofisinin kapısında Scott Eliot, M.D. (tıp doktorluğu derecesi), Ph.D. (bilim felsefesi doktora derecesi), M.S. (yüksek lisans derecesi), ve Psikolog yazmaktadır. Bu gerçekten traji-komik bir örnektir.

Glen Gabbard’ın diğer bir saptaması da, psikoterapistlerin sinemada bilimsel profesyonelliklerinin dışında, daha çok toplumun psikoterapiyi nasıl gördüğü doğrultusunda yansıtılmalarıdır. Gabbard’ın saptamaların en kritik noktasında ise sinematik kaygıların gerçeklik çizgisini bir hayli değiştirmesi bulunmaktadır. Örneğin “Final Analysis” filminde psikanalist rolünde Richard Gere oynuyorsa katilin peşinde dedektiflik etmek de elbette bu role düşmektedir. Romantik bir komedi olan “Love-strict”de her ne kadar tamamen etik dışı olsa da terapist ve hastası romantik atmosfer gereği filmin sonunda ay ışığı altında aşk yaşamak zorundadırlar.

Daha güncel bir çalışmada, 106 Amerikan filminde konu edilen psikoterapistlerin mesleki yeterlikleri ve ne tür etik ihlaller yaptıkları açısından incelendiklerinde, psikoterapistlerin % 45’inin yetersiz olarak tasvir edildiği; % 45 vakada terapistlerin profesyonel sınırlarını aşmakla ilgili etik ihlâl yaptığı ve ihlallerin % 24’ünün cinsel alanda olduğu belirlenmiştir. Bu yüzdelerin gerçek hayattaki değerlerinin tam olarak belirlenmesinin zor olmasına rağmen var olan bilimsel verilere göre filmlerdeki tasvirler olumsuz tarafta oldukça abartılıdır. Bu araştırmalardan çıkarabileceğimiz net sonuç, popüler Amerikan filmlerinin psiko-

SİNEMA, KONU OLARAK PSİKOLOJİK
BOZUKLUKLARI ELE ALMAKTAN BİR
HAYLİ HOŞLANMAKTADIR ANCAK BU
KONUYU BEYAZ PERDEDEN EĞLENCE
VE HAYAL DÜNYASI ÇERÇEVESİNDE
ÇARPITILARAK YANSITMAKTADIR.

lojik sağlık veya bozukluk konularında bilimsel verilerin dışında bir imaj uyandırdıklarıdır.

Vardığımız bu sonucun tehlikesini gösteren bir diğer çalışma, bu alanda neredeyse anahtar niteliğindedir. 1960’ların sonu ve 70’li yılların başı ABD’de toplumdan kendini izole etmiş olarak algılanan kurumlara karşı akımların çok kuvvetlendiği ve toplumsal (community) yaklaşımların revaçta olduğu bir dönemdir. Böyle bir dönemde ferdi özgürlüklerin sınırları hakkında kurumlara karşı mücadele verilirken *Guguk Kuşu* filminin paralel mesajlarla ortaya çıkışı psikiyatri alanında da olumsuz anlamda büyük bir etki yapar. Amerikan Psikiyatristler Birliği bu filmde konu edilen çarpıtılmış noktalara (psikolojik bozukluklar, elektro-konvulsif terapi, uzmanların tutumları, psikiyatri servisinin imajı konularında) bir belgesel yaparak karşı koymak ister. Sinema filminin bir kısmının çekildiği Oregon Eyalet Hastanesi’nde, hastanenin gerçek işleyişi hakkında bir belgesel hazırlanır ve televizyon kanallarından yayımlanması sağlanır. Bir başka proje dahilinde bu iki filmi seyreden ve seyretmeyenlerden oluşan 4 grubu takip eden bir araştırmacı, her gruba, psikolojik bozukluğu olan kişilere, psikiyatri kliniklerine, psikolojik sağlık uzmanlarına ve psikolojik tedaviye karşı tutumların ölçüldüğü anketleri dağıtmıştır. Birinci grup sadece *Guguk Kuşu*nu seyretmiştir. İkinci grup her iki filmi de seyretmiştir. Üçüncü grup üyeleri sadece belgeseli, dördüncü grup üyeleri ise hiç bir filmi seyretmemişlerdir. *Guguk Kuşu* filmini seyreden katılımcıların söz konusu 4 alanda tutumları film sonrası olumsuz anlamda değişirken, her iki filmi de seyretmiş olan ikinci grup üyelerinde belgeseli seyrettikten sonra bile, bir kere olumsuz olarak değişen tutumlar oldukları yerde kalmışlardır.

Yukarıda bahsedilen araştırmaların sonuçlarını yan yana koyarsak şu sonuca varıyoruz: Sinema, konu olarak psikolojik bozuklukları ele almaktan bir hayli hoşlanmaktadır ancak bu konuyu beyaz perdeden eğlence ve hayal dünyası çerçevesinde çarpıtarak yansıtmaktadır. Bu filmleri seyredip aynı zamanda psikolojik yardım almaya başvuran kişilerin uzmanlardan ve kurumlardan gerçek hayattaki beklentileri, bu filmlerin çarpıklıklarını da içermektedir. Belirli noktalarda bilimsel olarak kanıtlanan bu zincirleme olaylar uzman ve yardım isteyen kişi arasındaki me-

